

Skipulagsstofnun
Borgartún 7b
105 REYKJAVÍK

Garðabær, 11. ágúst 2023
Málsnúmer: 202307-0008
SS

Efni: Umsögn um matsskyldu urðunarreinar að Fíflholtum í Borgarbyggð.

Vísað er í tölvubréf frá Skipulagsstofnun, dags. 6. júlí 2023, þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um framkvæmd Sorpurðunar Vesturlands á nýrri urðunarrein að Fíflholtum.

Aukning á sorpurðun að Fíflholti fór í umhverfismat nýlega en þann 19. mars 2021 veitti Skipulagsstofnun álit sitt um frummatsskýrslu vegna þessa. Náttúrufræðistofnun skilaði umsögn um þá frummatsskýrslu þann 18. júlí 2020. Það umhverfismat fjallaði þó einungis um aukningu á magni sorpurðunar en ekki á stækkun urðunarsvæðisins. Einkum þurfti því að leggja mat á áhrif vegna mengunar og taldi Náttúrufræðistofnun í umsögn sinni að ef ströngustu mengunarrörnum væri fylgt eftir og frágangur allur í samræmi við áform framkvæmdaaðila þá ætti lífríki við svæðið ekki að verða fyrir neikvæðum áhrifum.

Nú er aftur á móti stefnt að því að stækka urðunarsvæðið umtalsvert með því að bæta við fimmtu urðunarreininni við urðunarstaðinn í Fíflholti. Sú rein verður sú stærsta hingað til og mun viðbótin fela í sér tvöföldun á stærð urðunarstaðsins. Nýja reinin verður um 6,5 hektarar að flatarmáli og mun taka við 25.000 tonnum af úrgangi á ári næstu 12 ár.

Svæðið er að hluta til raskað og beintengt eldri urðunarreinum en þó er ljóst að töluvert stórt óraskað svæði mun fara undir nýju urðunareinina og þar af er votlendissvæði sem í heild er um 33.000 m². Hluti af því fellur innan marka votlendisheildar sem ákvæði 61. greinar náttúruverndarlaga nr. 60/2013, um sérstaka vernd, ná yfir. Því votlendi ber ekki að raska nema rík ástæða er til.

Svæðið er innan tillögu Náttúrufræðistofnunar að B-hluta náttúruminjaskrár, „Mýrar og Löngufjörur“ (<https://www.ni.is/is/midlun/naturuminjaskra/myrar-longufjorur>) sem er m.a. tilnefnt vegna verðmætra votlendissvæða og mikilvægra búsvæða fugla.

Urðun úrgangs af ýmsum toga fylgir margs konar mengunarhætta. Hvort slík starfsemi eigi erindi á svæði með hátt verndargildi er álitamál og rökstyðja mætti að skynsamlega væri að stefna að því að draga úr urðunarstarfsemi í Fíflholti frekar en auka hana. Fram kemur í greinargerð að breytt flokkunarkerfi úrgangs hjá sveitarfélögum ætti að draga úr urðunarþörf en það sé þó enn þörf fyrir urðun meðan aðrar förgunarleiðir eru enn í skoðun eða undirbúningi. Rökstuðningur fyrir svo mikilli stækkun á urðunarstaðnum í Fíflholti er einkum sá að talið er líklegt að þrýst verði á að staðurinn taki við úrgangi til urðunar frá fleiri aðilum vegna lokunar urðunarstaða annars staðar. Vegna staðsetningar urðunarstaðsins í næsta nágrenni við sum af víðáttumestu og minnst röskuðu votlendissvæði landsins og mikilvæg búsvæði fugla, telur Náttúrufræðistofnun það ekki heppilega þróun að horft sé til Fíflholts sem einn megin urðunarstað landsins og telur áform um svo mikla stækkun ekki skynsamlega.

Þar sem framkvæmdin mun fela í sér umtalsverða stækkun á urðunarsvæðinu og aukningu á magni sorps sem stefnt er að urða og að um röskun á verðmætu votlendi er að ræða, sem Náttúrufræðistofnun hefur skilgreint sérstaklega með hátt verndargildi, þá telur stofnunin eðlilegt að framkvæmdin fari í mat á umhverfisáhrifum. Stækkun urðunarsvæðisins mun einnig fela í sér neikvæð ásýndaráhrif og stækka áhrifasvæði mengunar af ýmsum toga.

Ef ekki kemur til mats á umhverfisáhrifum þarf að tryggja t.d. í skipulagi og við veitingu framkvæmda- og starfsleyfis að horft sé til mótvægisáðgerða t.d. með því að endurheimta votlendi í nágrenninu eða annars staðar þar sem það á við, auk þess sem tryggja verður að mengunarvarnir séu strangar og fylgt eftir í þaula og að þær ávarpi einnig áðgerðir til að koma í veg fyrir að laust rusl fjúki út af svæðinu og inn á nálæg votlendi, vötn og búsvæði fugla.

Virðingarfyllst,

Snorri Sigurðsson
Sviðsstjóri náttúruverndarsviðs

